

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

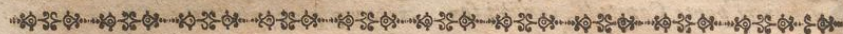
Augustæ Vindelicorum, 1708

Qvæstio XII. In Tit. XII. Ut Ecclesiastica Beneficia Sino Diminutione Conferantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

de Capitulo, ei, quod cœteroquin major, & sanior pars concludit, contradicere possit? & quod sic, si viderit, rem à majori parte conclusam, vergere in damnum Ecclesie; ne scilicet tacendo videatur illud approbare, & de alieno peccato participare. *L. de ætate. §. qui tacuit. ff. de interrog. in jure faciend.* si tamen, quod opponit, non ritè probaverit, imponitur ei silentium, & quod major pars statuit, habet executionem per c. *Ex ore. 3. h. t.* Quamvis autem hic textus in c. *Ex ore*, per rubricam sic exprimat, *quod communis ordinatio Ecclesie, per contradictionem, & appellationem ejus, cujus non interest, impediri non debeat*; videtur tamen non congrue textui; nam contradictor in hoc casu fuit Benignus, cujus patens impetrat literas Apostolicas, pro Præpositura

Augustana ipsi conferenda; erat Canonici Augustanus, qui jus habeat in electione Præpositi non minus, quàm reliqui Canonici, & utique illius intererat, ne per electionem alterius Præpositi, gratia sibi à Pontifice facta, interverteretur. Videtur tamen rectius ita summari, ut sensus sit, *sententiam, sive factum totius Capituli, vel majoris partis, non impediri, per contradictionem, sive reclamationem unius, rationabilem causam non habentis*, qualem non habebat iste Benignus, utpote, cujus investitura erat Cassata per Cœlestini, (postquam fortè intellexit, Præposituram Augustanam esse electivam) & qui per reverentiam Præposito electo factam, censebatur juri suo renuntiâsse, de qua tacita renuntiatione. V. Rebuff. *in tr. de nominat. q. 1. num. 9.*

QVÆSTIO XII. IN TIT. XII. UT ECCLESIASTICA BENEFICIA SINO DIMINUTIONE CONFERANTUR.

906 **H**ic titulus constat c. *unico*, & quamvis Rubrica tituli, tanquam summa in nigro, seu *textu* contentorum diceat (in eo statui, *beneficia Ecclesiastica integrè, ac sine diminutione conferenda esse*) videri tamen posset, nigrum rubro non multum correspondere, ut patebit legenti totum c. *unicum*; & notat Wagnerek in Exegeti ad dict. c. retinenda tamen est summa, & sufficienter probari potest, concordare cum nigro, ut ostendemus in seqq.

ARTICULUS I.

An Collatores beneficiorum Ecclesiasticorum teneantur beneficia conferre sine diminutione?

907 **H**oc est, non reservando sibi, vel alteri fructus eorum; non imponendo pensiones; non dividendo illa, vel supprimendo, aut aliis uniendas? &c. procedit autem quæstio non tantum de *Collatoribus* strictè (qui scilicet habent liberam collationem) sed etiam iis, qui præsentant, vel instituunt, vel aliam quamlibet provisionem, seu modum, per quem providetur de bene-

ficio, ut notat Rebuffus *in praxi benefic. de forma vicariat. à n. 49. & tit. dispensat. ætatis. V. Conferantur.* Garcia de *benefic. p. 1. c. 6. num. 32.*

Resolutio hujus quæstionis videtur colligi posse ex dict. c. *unico, h. t.* nam, cum Archiepiscopus Mediolanensis tandem factus esset, quod Cancellariam contulisset (esto prius negasset) *retentis sibi fructibus*, de hoc Pontifex (nominans hoc in *honestatem facti*) sic loquitur: *omnibus ergo auditis, te in tribus comperimus fuisse culpabilem*; ac enumeratis prioribus binis (nimirum *contrarietate responsi, & carnalitate animi*) subjungit: *& circa inhonestatem facti, nempe collationem, retentis fructibus*; quia non licuit eâ *partitione, vel conventionem quacunque, sub modo, vel tenore prescripto concedere nudum officium, & tibi retinere proveniunt*; cum in *Lateranens. Concil. prohibitum sit, ne quis conferendo Ecclesiasticum beneficium, partem proventuum suis usibus retinere præsumat*; & *alibi cautum reperiatur in Canone, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione debeant conferri.* Unde credimus distinguendum,

endum, (subjungit Pontifex) utrum, qui dat spirituale beneficium, proventus *ante donationem percipiat?* nam, si proventus ante donationem, non perceperit ipse, sed alius, & ex donatione consequatur, ut ipse proventus percipiat, non est dubium, circa hac intercedere simoniacam pravitatem: si verò ante donationem perceperit ipse proventus? credimus distinguendum, utrum ante donationem constituat, ut ipsi proventus retineantur, ad tempus pro causa justa, & necessaria? aut conveniat cum eo, qui accepit beneficium, seu cum mediatore quocunque, ut officio illo concessio retineat ipse sibi proventus? primum enim membrum credimus esse licitum; secundum autem dicimus, non licere, ne vim aperiamus his, qui pravitatem suam fatagunt palliare.

909 Ex hac enim resolutione Pontificia, Rubricam tituli (quòd beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferenda sint) & nigrum, Provisoribus beneficiorum, sive per collationem, sive per præsentationem, & institutionem, sive per electionem, & confirmationem, aut alium quemcunque modum providendi, non liceat, *ex qualibet causa*, beneficiorum fructus sibi, aut aliis reservare; quamvis, ut constat ex textu relato quandoque fieri possit ex justa, & necessaria causa ad tempus (pro ut in seqq. exponitur) posse conciliari.

ARTICULUS II.

An Collator beneficii vacantis, ex causa æris alieni, ad tempus licite reservet ejus fructus?

910 **C**ollator hic sumendus est latè, ut nominamus n. priori, nimirum pro quolibet exercente modum aliquem provisionis, præsentando, instituendo, transferendo, liberè conferendo, &c. Deinde, quaestio distinguenda est, an ea reservatio fructuum ex causa æris alieni persolvendi nascatur ex debitis contractis *in bonum Ecclesie*, vel beneficii? an in privatum ipsius Collatoris? Proresolvat. not. in Clement. si una. 2. de rebus Ecclesie non alienand. a Clemente V. in Concilio Viennensi, constitutum esse, *ut, si Episcopus (sui etiam Capituli accedente consensu) mense suæ, vel ipsi Capitulo, aliquam duxerit Ecclesiam univendam, hoc irritum sit, & inane, contrariâ quavis consuetudine non obstante.*

Huic accedit decretum Tridentini *sess. 9^{II} 24. de reform. c. 14.* quòd sic habet: in pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, *ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur*, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus cathedralis Ecclesie, vel beneficii, Canoniciatum, aut præbendam, *vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditionis, seu deductiones, ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes ve. illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur* Turnorum lucra, *interponantur: hæc, cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcunque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui Simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant, ipsique diligenter de eorum constituentibus, sive consuetudinibus, super prædictis cognoscant, & illis tantum (quas, ut laudabiles probaverint) exceptis, reliquas ut pravas, ac scandalosas rejiciant, & aboleant.*

Ex dictis juribus deducitur 1. Episcopis, 912 & beneficiorum Collatoribus ex causa justa, & necessaria licere ad tempus reservare fructus beneficiorum, si eos ante beneficii donationem perceperunt; non autem si cum eo, qui accepit beneficium, ut ipse (nimirum collator) officio illo concessio, eos retineat, ut constat ex dict. c. unic. h. t. ubi primum, dicitur licitum; secundum autem, pravitatis pallium, ut constat ex textu supra in num. 909.

Deducitur 2. etiam in primo casu retentionem fructuum non licere ad quoscunque fines, nisi *in pios usus convertantur*, ut ait Trid. qualis esset, si Ecclesia foret obærata, nec à debitis aliter liberari possit, primum enim præstaret causam esse *justam*; alterum, *necessariam*.

Deducitur 3. retentionem fructuum, 913 factam in provisionibus beneficiorum, qui in pios usus non convertuntur, vel simoniacæ labis, vel sordidæ avaritiæ suspicionem habere, adeoque ab Episcopis non permittendam; minus ab ipsis exercendam; cum eam sancta Synodus Tridentina, tanquam vitiosam omnino detestetur, ut patet ex textu in n. 910. & seq.

Deducitur 4. probabilius esse, dictas fructuum reservationes, in collationibus beneficiorum, cassante iustâ, & necessariâ causâ, ad pios usus pertinente, spectato jure communi, non posse licitè fieri sine privilegio, vel licentia Papæ; ratio sumitur ex Rubrica hujus tiruli; quia salaria constituta Ecclesiæ Ministris, integrè sunt persolvenda. Deinde *Clement. 2. de reb. Eccl.* Episcopus unam Ecclesiam, etiam cum consensu Capituli, non potest mensuræ suæ, vel Capitulari, unire perpetuò; quia Episcopus auctoritatem præstaret in proprio factò, seu in proprium commodum. *Gloss. ibid. V. mense sue*, sed hæc ratio locum habet etiam in unione temporali, vel fructuum reservatione ad tempus. Non prohibetur tamen Episcopo, quò minus cum Capitulo statuatur, ut reditus, vel eorum pars beneficiorum vacantium ad tempus referrentur in utilitatem Ecclesiæ Cathedralis, v. g. pro fabrica, vel solvendis debitis, Ecclesiæ nomine contractis, ut dicitur in *Clement. de reb. Eccl. non alien.* non tamen mensuræ suæ, ut habetur in *cit. Clement. 2. num. 910.*

914 Deducitur 5. posse etiam Episcopum, cum Capitulo, statuere, ut certa pars fructuum primi anni, ex beneficiis in sua diocesi vacantibus, applicetur ad fabricam Ecclesiæ Cathedralis, si necessitas exigat; quia sic non præstat auctoritatem in factò proprio, sicut fieret, si eam applicaret mensuræ suæ, vel Capitulari, ita Layman in *c. 2. de rescript. in 6.* Quod tamen intelligendum, non neglecto ministerio debito Ecclesiæ, cujus fructus ad dictum finem reservantur; consequenter constituto Clerico, ei Ecclesiæ ministrandi, ex ejus redditibus iusto stipendio, & sustentatione, quo fit, non posse reservari integros talis beneficii reditus, saltem spectato jure communi.

Cæterum consuetudo *rationabilis*, vel statutum *laudabile*, admitti potest, per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & quotidianas distributiones, quod non in ipsorum exigentium utilitatem, sed Ecclesiæ, aliosque pios usus pios convertatur, modò non pro ingressu ipso, & admissione, sed ad alium finem excigatur, sic Felinus in *c. Cum M. de constitut. Abbas in c. Jacobus. de simon. num. 3. & patet cit. decreto Trid. ibi: illis tan-*

tum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, tales porò non debent censeri consuetudines, quæ sunt pro instauratione vel reparatione bonorum, *mense Capitularis*, cederent enim in utilitatem singulorum, resolvit Garcia *p. 8. c. 1. num. 90.* Minus illæ numerari inter *laudabiles* poterunt, quas specificè exprimit Tridentinum in decreto relato *num. 911.*

Eam tamen consuetudinem de serviendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interim de massa glossa, nisi peracto integro dicto servitio, vel quod post obitum hæredibus debeatur, cum sit potius differre, quàm auferre, non comprehendit hoc Tridentini decreto, refert decisum Garcia *p. 11. c. 15. num. 138.* nec etiam illam, ut duobus primis annis (quibus quis fuerit Canonicus) fructus Canonici sint hæredum antecessoris sic Garcia *cit. num. 138. & ex illo Barbosa in Trident. cit. an. 3.* si fundetur in pio, vel iusto titulo.

Dixi autem superius *n. 913. spectato jure communi*, nam in quibusdam Ecclesiis Germaniæ, adhuc hodie consuetudo viget, ut annata, seu primi fructus, aut potius moderata eorum pars reservetur Episcopo ad ejus proventus augendos, teste Layman *l. 4. tr. 10. c. ult. §. 5. n. 46.* adde, non satis constare, an in *Trid. sess. 24. de reform. c. 14.* ea reservatio simpliciter prohibeatur? an verò solum, ne simoniacè recipiantur? quasi *pro ipsa collatione*, vel *institutione*, si enim fundantur in receptione pro collatione, vel institutione, dubium non est, talem consuetudinem omnino irritam esse, si in vitio avaritiæ reprobatam à Trid.

His adde, quòd, si Episcopus mutuum accepit *in utilitatem suæ Ecclesiæ*, & is, eo non soluto, obiit, successor in Episcopatu conveniri posse, super eo, & ad solutionem Creditoribus præstandam teneatur *c. Dilecti 17. de foro competente, sic Pirhing eod. num. 45.*

ARTICULUS III

Qualiter pensionibus beneficia gravari possint à Collatoribus?

NON est dubium, impositione pensionum diminui reditus beneficii, cæteroquin competentes beneficiario, cui pro-

propter officium datur beneficium, quia tamen quandoque iusta causa intervenire potest, propter quam in alicujus beneficio constitui potest pensio; non raro etiam injusta, & planè simoniaca: plures in hac materia dubitationes proponi possunt, an, & quando ejusmodi beneficiorum diminutio, pensionum impositione, validè ac licitè fieri possint?

§. I.

De pensionibus in genere.

916 **Q**uæstio prima est, quid, & quotuplex sit pensio? Ad r. r. quòd apud Lessium l. 2. c. 34. num. 301. sic definiatur: est *jus percipiendi fructus ex alieno beneficio*. Dicitur: *ex alieno*; quia nemo dicitur ex suo beneficio habere pensionem, sicut nec usufructum ex bonis propriis. Apud Azorium p. 2. lib. 8. c. 5. q. 1. sic definitur: *est certa portio ex aliquo beneficio Ecclesiastico, iusta de causa ad tempus detracta, & separata*. Per particulam (*ad tempus*) distinguitur à portione, quam habent portionarii, de quibus egimus proximè n. 262. Nam hujusmodi portio est perpetua; & cum aliunde sit propter officium spirituale, nec habeat curam animarum, nec jurisdictionem, nec dignitatem, est verè beneficium simplex.

917 Ad 2. r. pensionem esse triplicem, temporalem, spiritualem, & mediam. *Temporalis* (alio nomine *laica*) est, quæ datur propter aliquod ministerium temporale, v. g. viro illustri, ut Ecclesiam defendat; Oeconomo, ut negotia Ecclesiæ agat, vel cuilibet ob operam Ecclesiæ navatam, vel navandam; *Spiritualis* est, quæ fundatur in titulo merè spirituali, & datur v. g. Concionatori, vel adjutori Episcopi, aut Parochi: *Media* est, quæ fundatur in solo statu spirituali, non tamen in officio spirituali præstando, & datur v. g. Clerico pauperi, vel Parocho seni, ut se sustentet: item, quæ datur causa resignationis, vel litis componendæ; tam spiritualis, quàm media, pensio Ecclesiastica dicitur, Pensionarius, autem, ut simitur ex Lessio de benef. n. 208. est ille, cui solvitur pensio, sicut donatarius ille, cui fit donatis.

918 Quæstio altera est, an pensio sit beneficium Ecclesiasticum propriè dictum? de pensione laica vegetativa certa est; sed nec

pensionem Ecclesiasticam esse beneficium, *propriè Ecclesiasticum*, rectè tradit Castropalaustom. 2. p. 11. §. 1. n. 4. nec etiam venire *illius appellatione*, quia per mortem pensionarii extinguitur: quod tamen limitat Pyrius Corradus in praxi Dispens. Apostolic. l. 6. c. 2. n. 8. volens, illam (in *favorabilibus*) venire *beneficii appellatione*, saltem late sumpti.

Quæstio 3. est, an habens pensionem sustentanda vitæ sufficientem, ad ejus titulum in sacris promoveri possit? r. quòd sic, si perpetua sit, nam ad hoc sufficit jus alicui ad dies vitæ constitutum percipiendi redditus sufficientes ad decentem, & congruam sustentationem, & ideo etiam carens patrimonio, sed habens ex mera donatione tantum, quantum sat est ad honestam sustentationem (si Episcopus judicavit esse necessariam, vel utile suis Ecclesiis) ordinari potest in sacris, *ex declarat. Congreg. Card. pro dub. Trid.* apud Azor p. 2. l. 3. c. 4. q. 1.

Quæstio est 4. an, *sine consensu Episcopi*, pensio, ad quam quis in sacris ordinatus est, possit renunciari? Negativam tenent aliqui; sed dicendum, posse, si aliunde obtineat, unde decenter, & commodè, ordinatus vivere possit; sic Doctores communiter in c. *Tuis de præbend. in 6. & constat ex Trid. sess. 21. c. 2.* ubi communiter sermo est de alienatione *patrimonii*, ad cujus titulum quis ordinatus est; & ita etiam de pensione censet P. Ladislaus Sennyli, in Examine quadripartito Ordinandorum. p. 2. c. 1. n. 30. ubi quaerit, an patrimonium, vel pensio (ad quam quis ordinatus est) possit alienari? respondet, nec alienari, nec extinguì, nec remitti, nec resignari posse, *sine Episcopi licentia*, hancque non dandam; *nisi consuet. posse Clericum aliunde decenter, & perpetuò sustentari*. Si dicas, ergo etiam is, qui v. g. habet *titulum mensæ* ab aliquo, & ad illum ordinatus, obtinuit beneficium intitulum, licitè potest, sine consensu Episcopi, illi titulo mensæ renunciare: r. posse, juxta datam limitationem; quia decretum Tridentini, alienationem prohibens, solum loquitur: *donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens obtineat, vel aliunde habeat sufficientem sustentationem*.

Quæstio est 5. an, habens pensionem perpetuam, debeat *ejus facere mentionem*

nem in supplicatione pro beneficio impetrando? R. quòd sic; si beneficium velit impetrare per rescriptum *Justitiæ*; non, *gratiæ*; sic Azor p. 2. l. 3. c. 1. q. 4. *Rescriptum*, seu *litera justitiæ vocantur*, quibus conceditur Clerico beneficium *intuitu indigentia*; & ideo dicuntur dari *in forma communi*; quando autem Pontifex dat *liberaliter*, & non intuitu paupertatis, seu indigentia, dicuntur *litera gratiæ*, & dantur *in forma specialiter*, Abbas c. *postulasti, de rescript.* Ratio est, nam nec habens patrimonium cogitur illud exprimere ad impetrandum rescriptum *gratiæ* à summo Pontifice, ut tradit Azor cit.

922 Quæstio est 6. an pensio, quam quis, cum consensu Papæ renuntians suo beneficio, sibi reservat in eodem, sit propriè beneficium Ecclesiasticum? R. quòd non; quia morte pensionarii non vacat, sed extinguitur; Sic Azor cit. p. 2. l. 3. c. 5. q. 1. Deinde pensio in jure distinguitur à beneficiis c. *quavis, de præbend. in 6.* ibi: *non in pensione, sed in beneficiis Ecclesiasticis volumus providere.* 2. quia non est jus perpetuum percipiendi redditus Ecclesiasticos; nam finitur vitâ pensionarii, nec in ea datur talis successio, ut in beneficiis; nec datur propter spirituale officium, sed ob qualitatem personæ Clericalis; & obligatio ministerii non est ex institutione pensionis.

923 Dices 1. in c. *ad audientiam, de rescript.* dicitur, *recipientes ab eis annuas pensiones, seu alia beneficia*; pronomen autem *alia* est particula implicativa similitudinis; 2. pensio subrogatur beneficio; ut, cum quis pensionem sibi constituit in beneficio resignato, subrogatum autem sapit naturam ejus, cui subrogatur, L. *secum. §. injuriarum. ff. si quis cautionibus*; 3. quia pensio *spiritualis*, est jus percipiendi fructus Ecclesiæ ob ministerium spirituale: ergo. Ad 1. R. pronomen *alius* esse implicativum similitudinis in casu, ubi materia substrata non obstat, aliàs cum dicitur de Christo: *cum eo crucifixi sunt alii duo latrones*, per hoc *alii* etiâ implicaretur *Christus* sub verbo *latrones*. Ad 2. R. quòd subrogatum imitetur quidem naturam, *quoad effectum*; non autem, *quoad qualitatem id*, cui subrogatur; aliàs *patrimonium* esset beneficium, quia

subrogatur beneficio in ordine ad titulum pro recipiendis ordinibus. Ad 3. Nego esse *de se jus perpetuum, ex num. 450.* nego etiam dari propter spirituale ministerium, ut ibidem notatum est.

§. 2.

Quis possit beneficiis imponere pensiones?

DE summo Pontifice non est dubium, 924 posse ex justa causa; cum penes ipsum sit omnium beneficiorum Ecclesiasticorum administratio, c. 2. *de præbend. in 6. justa*: porro causa imponendi beneficio *pensionem temporalem est*, si vel ipsi pensionario imponatur ministerium aliquod temporale, Ecclesiæ præstandum, vel ipse, aut majores ejus, vel consanguinei aliquod Ecclesiæ obsequium præstiterunt; pro concedenda verò *pensione Ecclesiastica*, duplex causa esse potest. 1. *lucratiua*, cum conceditur Clerico, quia v. g. valdè piè vivit; quia in pauperes est valdè hospitalis; quia Ecclesiæ diu servivit: 2. *onerosa*, v. g. quia beneficium possessum resignavit; quia juri prætenso, & liti cessit; quia suum beneficium cum minori commutavit. &c. Porro, quæ diximus de summo Pontifice, extenduntur, licet beneficia non sint libera, sed de jure Patronatus Laici; nunquam tamen præsumitur id Papam voluisse sine consensu Patroni, nisi exprimat; cum Patronatus sit gratia in Laicis; secus est in Patronatu Ecclesiastico; sic Castropal. cit. num. 7. & Doctores communiter in c. *Dilectus*, de Jure Patron.

Si Pontifex alicui, sine ulla legitima causa, ex sola sua libertate, pensionem constitueret, eum agere illicitè, & invalidè, docet Lessius *de just. l. 2. c. 34. n. 204.* & alii; quia non est Dominus beneficiorum: Castropalaus ramen cit. tom. 2. tr. 13. D. 1. p. 11. §. 2. num. 3. cum Sanchez l. 7. in Decal. c. 29. n. 79. probabilius putat, quòd ageret validè, sed illicitè. *Validè*; quia quoad substantiam non ageret contra mentem Christi, & Ecclesiæ, penes quem est rerum Ecclesiasticarum dominium, cum non alienaret extra Ecclesiam; *illicitè* tamen, quoad modum, nimirum sine causa legitima.

Diffi-

925 Difficultas est de ordinariis benefici-
 orum Collatoribus, Papâ inferioribus,
 an beneficio vacanti pensiones impone-
 re possint? 32. probabilis esse, quod
 Episcopus, seu ordinarius, non possit
 pensionem imponere beneficio; sed tan-
 tum Beneficiario, exceptâ causâ pacis,
 & concordiæ; sic Castropalaus cit. n. 4.
 ex c. de cetero. de transact. Ratio est,
 quia beneficia Ecclesiastica sine diminu-
 tione conferri debent, ut constat ex Ru-
 brica h. t. Adit tamen Eisling, incit. tit.
 n. 10. in causis specialibus, ex justa, &
 necessaria causa, vel evidentem Ecclesiæ
 utilitatem concernente, posse Episco-
 pum adhuc hodie imponere pensionem
 beneficiis, non in perpetuum; nec cum
 facultate transferendi ad alterum; sed
 duraturam ad vitam gravati beneficia-
 rii, cum quo, & pensio extingatur; ita
 ille cum Tagnano in c. nisi de præbend.
 n. 28. & seq. An autem Episcopus possit
 beneficio imponere pensionem duratu-
 ram ad vitam pensionarii, quæ transeat
 ad Successorem Beneficiarii? negat San-
 chez cit. n. 99. & Azor cit. l. 8. c. 6. q. 1.
 affirmat verò Suarez l. 4. de Simonia
 c. 51. n. 18. & Layman l. b. 4. tract. 2. c. 18.
 n. 31. ambo suam opinionem probantes
 ex variis iuribus; sed sententia negans
 hoc evincit, quod non possit regulariter,
 & ordinariè; affirmans autem, quod
 possit ex causâ justa, & necessaria, vel
 evidentem Ecclesiæ utilitatem concer-
 nente, idq. ubi causa non est personalis,
 absque consensu tamen Patroni præfer-
 tim Laici, Episcopus beneficiis Patrona-
 tis imponere non potest pensiones. Quia
 hoc est contra Jus Patroni, approbatum
 à Papa, cui derogare nequit inferior;
 Sic Rebuff. in praxi beneficiorum p. 3.
 num. 28. & 48. contra Lessium l. 2. c. 34.
 n. 207. & Azor l. 8. c. 8. q. 2. De reliquis
 huc pertinentibus agam infra.

926 Questio præterea est, quid in hoc
 possint Legati à latere? Azor cit. l. 8. c. 6.
 q. 2. censet, eos posse imponere pensio-
 nes illis beneficiis, quæ jure suo conferre
 possunt eo modo, quo Ordinarius:
 Nuntios autem, aliosque Legatos, quia
 per se non habent potestatem conferen-
 di beneficia, nec posse illis imponere
 pensiones. Sic Garcia de benefec. i. p.
 c. 5. n. 186. si autem ejusmodi Legatis,

Tom. III.

vel Nuntiis conceditur facultas confe-
 rendi beneficia cum ipsa legatione, cen-
 set Garcia cit. n. 292. posse tunc illis im-
 ponere pensiones, non autem si separa-
 tim à commissione legationis; quia ibi
 tum potestas est ordinaria; hic solum de-
 legata; & ideo extenditur illa, non ista.
 Castropalaus tamen cit. n. 5. probabilis
 putat, quod in neutro casu possit; quia
 concedere beneficia, & imponere beneficiis
 pensiones, diversa sunt, à diverso autem,
 ad diversum non fit extensio.

§. 3.

Quibus, & in qua quantitate, quando, &
 quibus beneficiis concedi, aut imponi
 possint pensiones?

AD 1. 32. jure novo Tridentini sels. 927
 23. de Reform. c. 6. nemini ante an-
 nos pubertatis, posse beneficium Ecclesi-
 sticum concedi, licet sit initiatus primâ
 tonsurâ, aut etiam in minoribus consti-
 tutus; pensionem autem Ecclesiasticam,
 nulli non Clerico; nam hæc supponit in
 recipiente Clericatum: an autem ejus-
 modi pensionem obtinere possit Cleri-
 cus ante annum 14. ætatis? negativam
 sequitur Garcia p. 1. de Benefec. c. 5. n. 121.
 apud Pirhing. h. l. n. 12. dicentem ex il-
 lo, quod, sicut jure novo Tridentini
 nullus potest obtinere beneficium, sic
 nec possit pensionem Ecclesiasticam an-
 te annum 14. sed Tridentinum nullam
 facit mentionem pensionis; unde ad pen-
 sionem sufficere ætatem septem anno-
 rum supposito Clericatu, & in ea non
 procedere dispositionem hujus decreti,
 tradit Barbosa in dist. c. 6. Trid. n. 9. &
 apud eum Riccius, Gonzalez, & alii: ad-
 dit tamen Pirhing cit. ex eodem Garcia
 cit. secundum stylum Curie, qui non est
 capax beneficii Ecclesiastici, nec esse ca-
 pacem pensionis Ecclesiasticæ, quam por-
 rô vim habeat iste stylus, alibi pluribus
 exposui. Cæterum quædam Ecclesiæ,
 saltem in Germania recipiunt ad Cano-
 nicatum Clericos, etiam impuberes, non
 receptas Tridentino in hoc puncto.

Ad 2. 32. pensionem debere esse 928
 moderatam, ut beneficiario saltem ran-
 tum relinquatur, quando indiget ad de-
 centem sustentationem, ad opera mi-
 sericordiæ, ad decentem hospitalita-
 tem, solvenda jura Episcopalia, & alia
 onera,

Ee

onera,

onera, c. De Monachis. 12. de præbend. cenfetur autem moderata, si non excedat tertiam partem annui redditus; Azor cit. q. 5. pensio tamen imposita fructibus beneficii, non intelligitur imposita distributionibus quotidianis proprie dictis; nam istæ non veniunt appellatione fructuum beneficii; nec fructibus, seu redditibus incertis; nisi vel exprimitur, ut notat Azor cit. q. 17. vel contrarium colligatur, aut ex stylo Curie, aut ex subjecta materia.

929 Ad 3. R. ubi licita est impositio pensionis, eam posse fieri tam antè, quàm post collationem beneficii, ut colligitur ex c. unic. h. t. ubi tamen nota, præstare pensionem reservari ante collationem, ne si aliquid ex illa directè, vel indirectè redundet in commodum Collatoris, periculum subit Simonie, prout dicitur in dict. c. unic. ibi: nam, si proventus ante donationem (intellige collationem) non perceperit ipse, sed alius, & ex donatione consequatur, ut ipse proventus percipiat, non est dubium, circa hæc intercedere simoniacam pravitatem. Si verò ante donationem perceperit ipse proventus, credimus distinguendum, utrum antè donationem constituat, ut ipsi proventus retineantur ad tempus pro causa justa, & necessaria? aut conveniat cum eo, qui accepit beneficium, seu cum mediatore quocunque, ut officio illo concessio retineat ipse sibi proventus: Primum enim membrum credimus esse licitum: secundum autem dicimus, non licere: ne viam aperiamus his, qui pravitatem suam fatagunt palliare.

930 Not. autem, cum pensio imponitur beneficio, ad validam impositionem ejus, etiam à Papa factam, exigi consensum beneficiati, juxta Azor. cit. q. 6. Certum est, quòd Papa, saltem non soleat, aliter imponere; sic Pirhing h. l. num. 15. quod probabiliter etiam procedit de beneficiis vacantibus, nisi Advocatus, seu defensor tunc loco beneficiati consentiat, hic Castropalaus t. 13. §. 1. p. 11. §. 5. n. 2. est enim quasi quædam alienatio eorum fructuum.

931 Pirhing h. l. num. 16. cenfet, in istiusmodi casu, consensum Patroni non

necessariò requiri, spectato jure communi, nisi ex decentia, secluso privilegio, vel consuetudine contrariâ, ex Abbate in c. unic. h. 2. num. 20. Azor citat. c. 8. q. 1. secus tamen esse in permutatione, beneficiorum unione, vel resignatione in favorem tertii; rationem primi dat, quia id nullo jure cavetur, sed contrarium diximus supra; rationem secundi verò istam; quia sic Patronus privaretur jure præsentandi.

Ad 4. R. quamvis omnibus beneficiis imponi possint pensiones à summo Pontifice; à Tridentino tamen Sess. 24. de reform. c. 13. statutum esse, ut beneficia tenuia minimè graventur pensionibus; atque adeo in specie, ne Ecclesie Cathedrales, quarum redditus summam 1000. aureorum non excedunt; & parochiales, quarum redditus summam 100. Ducatorum, secundum annum valorem, pensionibus & reservationibus, fructuum graventur: Beneficiis autem simplicibus nulla pensio imponi solet, nisi annui redditus excedant summam 24. Ducatorum; sic Azor p. 2. l. 8. c. 8. q. 7. nec etiam dignitati, vel Canonici, si non excedat 100. Ducatorum summam; Sic Azor cit.

Ulterius dubitari potest 1. ad quid obligetur pensionarius? 2. an obligatio solvendi pensionem transeat ad Successorem Beneficiati gravati? 3. an in supplicatione, quæ fit Papæ pro pensione constituenda, in beneficio Patronato, fieri debeat mentio de qualitate beneficii? 4. an pensionis jam adeptæ? 5. quibus modis pensiones extinguantur? 6. an, sperans beneficium, possit Collatori promittere pensionem inde solvendam? Ad 1. R. teneri eum ad onera annexa beneficio pro rata suæ pensionis, quæ ob necessitatem, vel publicam causam à Clericis interdum exiguntur titulo beneficiorum, ex quibus habet fructus, quia qui habet commodum, etiam sentire debet onus. Azor cit. c. 9. q. 2. excipe tamen pensionem exemptam; nam si Papa alicui assignat pensionem ex alieno beneficio, cum immunitate ab onere subsidii, totum subsidium præstat Rector Beneficii. Præsumitur autem hæc immunitas, si eam affi-

assignet in alimenta; hæc enim imunita sunt à contributionibus; Sic Azor cit. §. Si quæras: Notat ramentum Azor pensionem constitui solere cõ minorem, quando Titulari, seu Rectori Ecclesiæ gravato omnia onera præstanda incumbunt.

934 Ad 2. 12. affirmativè, si onus sit reale, seu incumbat ipsi beneficio; res enim transit cum onere, secus est, si sit personale solum, seu gravatus tantum sit Beneficiatus; & si contingat vacare, vel sequestratam esse Ecclesiam, vel beneficium realiter gravatum, pensionem tunc præstat Oeconomus, vel sequester. Quod, si antecessor in beneficio gravato, ante mortem, non solvit pensiones, dicendum erit juxta tradita superius, qualiter Successor teneatur ad antecessoris debita exsolvenda? Ad 3. 12. affirmativè, si Patronus sit Laicus ex fundatione, ædificatione, vel dotatione Ecclesiæ; quia hoc gratiam reddit majorem, & concessionem difficiliorem; secus, si habeat alio jure, vel Patronus sit Ecclesiasticus; sic Azor cit. p. 8. q. 3. Ad 4. 12. pariter affirmativè; quia non præsumitur, Papam velle duplici onere gravare eandem Ecclesiam; cæterum impetratio pensionis non necessariò requirit mentionem prius obtenti beneficii; secus est, si habens pensionem supplicet pro beneficio gratiosè concedendo, quia Canones non prohibent habere beneficium cum pensione in alio beneficio, sic Azor. cap. 10. quest. 8.

935 Ad 5. 12. pensiones extinguuntur variis modis 1. morte pensionarii; 2. contracto matrimonio per verba de præsentibus, intellige juxta num. 48. 3. promotione ad Episcopatum. Juxta dict. supr.; 4. professione Religiosa; 5. assumptâ militiâ; 6. si pensionarius etiam sine consensu Papæ illam remittat in perpetuum; 7. si jure, & non mero facto obtineat beneficium, in quo ei pensio constituta est: hæc enim omnia deduci possunt ex traditis in præmissis quæstionibus. Ad 6. constabit ex n. 986.

ARTICULUS IV.

De unione beneficiorum.

Tom. III.

936 Non est dubium, præbendarum numerum, etiam diminui, beneficiorum unione; hæc, est duorum, vel plurium beneficiorum, aut Ecclesiarum facta annexio, vel temporalis, vel perpetua; hoc fit, cum dicitur, ut hæc annexio perpetuò duret; vel ad perpetuam rei memoriam; vel ad beneplacitum Sedis Apostolicæ; vel, si fiat contemplatione Ecclesiæ; illa autem fit, cum exprimitur certum tempus, vel cum fit gratiæ personæ; in dubio autem præsumitur facta contemplatione Ecclesiæ.

§. I.

Quor modis fiat unio beneficiorum?

937 Resp. quod tribus, primò, si ex duobus fiat unum; quo casu consuetudo; & privilegia uni Ecclesiæ concessa, accedunt etiam alteri, & si sint contraria, favorabilia servari possunt; sic Gregor. Tholof. Garcia, & alii. Secundo, si una Ecclesia, alteri tanquam Superiori, subjicitur, velut accessorium principali; & hoc casu, accessorium quasi extinguitur, & induit naturam, qualitates, & privilegia ejus, cui adhæret gloss. in c. Et temporis. V. unire. 16. quest. 1. Ita Sanchez lib. 7. moral. cap. 29. num. 164. quo casu, per unionem, factam Ecclesiæ exempta, Ecclesia unita, & ante non exempta, evadit exempta; & Ecclesia secularis, sic accessorie unita regulari, evadit regularis; quia ipsa quoad nomen, & titulum extinguitur, & solum conditionem acquirit Ecclesiæ principalis; sic Azor cit. part. 2. lib. 6. cap. 28. quest. 2. Sanchez cit. & alii. Tertio, si duo beneficia æque principaliter uniantur, ita, ut ambo retineant naturam, qualitates, & privilegia sua, & neutra alteri subjiciatur, vel adhæreat; sed utrumque proprios redditus, & suum titulum habeat sub eodem tamen Rectore.

938 Quæstio est, unde cognoscere possimus unionem factam esse principaliter, vel accessorie? 12. ex tenore litterarum unionis; si enim dicitur: illud, & illud beneficium unimus, unio est æque principalis; si autem dicat: hoc beneficium isti Ecclesiæ, vel beneficio unimus, & incorporamus, unio facta est accessorie:

Et 2

riè:

riè: si autem ex verbis unionis, hujus qualitas intelligi non potest, spectandum est, quale beneficium sit magis, quale minus dignum? & in dato casu minus dignum, erit *accessorie* unicum alteri, *exceptis* præbendis Canonicalibus, quæ annexæ sunt *dignitatibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum*. Denique, si ambo sint *æque digna*, attendi debet, à quo fiat denominatio? & illud principale, hoc *accessorium* erit; deinde etiam considerari debet usus, & consuetudo; si autem adhuc res dubia sit, præsumendum est, unionem esse *æque principalem*; quia præsumptio fieri debet, ut titulus beneficii conservetur, & non, ut extinguatur; sic Castropalaus *cit. à n. 11.*

939 Circa istos modos *unionum*, not. r. aliud esse, quod Ecclesia *mutet statum* (ut si ex *regulari* fiat *seculare*; vel econtra ex *seculari* fiat *regulare*, de quo diximus à *num. 159.*) aliud, quod *uniatur alteri*; nam ex eo, quod monasterium, vel Ecclesia *mutet statum*, non idcirco amittit subjectionem, vel exemptionem, quam prius habuit; nisi aliud in *unione*, vel exemptione exprimat; quo fit, quod si Ecclesia prius subiecta Episcopo, *æque principaliter uniatur Monasterio exempto*; maneat Episcopo subiecta; & si exempta sic uniatur monasterio subiecto, maneat exempta, ut prius; nisi aliud exprimat in *unione*, *c. fin. de confirm. util. vel inutil.* sed hoc limita, nisi uniatur alicui communitati, ejus personæ, & bona sint exempta; nam tunc etiam Ecclesia per *unionem* transit in ejus bona.

940 Not. 2. beneficium *accessorie* unicum alteri, non *vacare mortuo*, vel *remoto Rectore principali*; nec permutari, vel resignari posse; sic Castropalaus *D. 6. de benefic. part. 12. §. 1. num. 5.* ubi addit, nec reservari posse, quia, quod non est, non habet qualitates; hinc etiam accepta collatione, & possessione beneficii principalis, etiam *accessorium collatum, & possessum* dicitur; & si beneficium parochiale uniatur *accessorie* simplici, v. g. *Canonicatui*, tanquam

beneficium simplex est judicandum, ita ille; quamvis sine plenitudine potestatis beneficium dignius minus digno, *accessorie uniri*; non deceat; & ideo etiam beneficium *accessorie* unicum alteri, censetur hoc ipso collatum, & possessum, accepta collatione, & possessione principalis, nimirum ejus, cui sic unicum est; quia tunc est aliquid ejus; Castropalaus *cit. D. 6. de benefic. part. 12. §. 2. num. 5.*

Not. 3. quod unio *beneficiorum æque principalis*, non præstet, ut beneficia inter se communicent, sic, ut qualitates, privilegia, & fructus alteri *communicentur*, qualiter fit in *unione accessoria*; sed solum, ut communicent in *persona*, manentibus cuilibet juribus suis, à juribus alterius distinctis, ut ante; sic Castropalaus *cit. num. 9.* Ex hoc sequitur, morte, vel amotione Rectoris, *vacare*, utrumque; & Vicarium unius non posse solvi ex fructibus alterius beneficii, nec utrumque permutari, & resignari posse, salva semper *unione* in eadem persona, & in impetratione unius debere fieri mentionem alterius *æque principaliter uniti*; sic Castropalaus *cit.*

Not. 4. quod beneficia, vel Ecclesie uniri, vel *incorporari* possint alteri tripliciter; videlicet jure non pleno, jure pleno, & plenissimo; *jure non pleno*, nimirum quoad sola temporalia; *jure pleno*, quoad temporalia, & spiritualia, populo tamen in jurisdictione spirituali remanente subiecto ipsi Ordinario; *jure plenissimo*, nimirum non solum in temporalibus, & spiritualibus, ita, ut etiam populus ab Episcopo Diocesano in spiritualibus exemptus sit; vel, ut ait Glossa magna in *c. Quoniam. 21. de Privilegiis*, quando sic incorporatur, v. g. Ecclesia Parochialis, ut Episcopus nullum jus Episcopale in ea habet, intellige *jus jurisdictionis Episcopalis*; sic Abbas *c. de Monachis, de præbend. num. 9.* Plura super hoc V. à *num. 739.*

943 *Quis habeat potestatem uniendo beneficia?*

Quæstio prima est de summo Pontifice; & in hoc puncto omninò affirmandum est; cum in eo sit summa potestas. *cap. 2. de præbend. in 6. ibi: licet Ecclesiarum, Personarum, Dignitatum, aliorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum noscatur Pontificem pertinere, ita, quòd non solum ipsa, cum vacant, potest, de jure conferre; verum etiam jus in ipsis tribuere vacaturis; & hic solus unire potest Ecclesias Cathedralis, & Metropolitanas, ut habetur in c. sicut: 8. de excessibus Prælatorum, ubi Cœlestinus III. Episcopo Faustino scribens ait: Sicut unire Episcopatus, atq; potestati subijcere aliena, ad summum Pontificem pertinere dignoscitur; ita Episcopi est Ecclesiarum suæ Diocesis unio, & subiectio earundem.*

944 *Quæstio altera est, quid in hoc possint Episcopi?* *Id est, quòd spectato jure communi, & antiquo, Episcopi unire possint omnia beneficia suæ Diocesis non exempta unione perpetua; prout colligitur ex c. sicut n. præced. relato; sic Azor part. 2. lib. 6. cap. 28. à quest. 6. excipe tamen i. beneficia collationi Papæ, vel ejus provisioni, specialiter reservata; hoc enim importat reservatio. Idem colligitur ex Clement. ne in agro. 1. §. ad hæc, de statu Monachorum, ubi in Concilio Viennensi Clemens V. sic statuit: Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, perpetuo prohibemus edicto, ne Monachi singuli, in singulis sibi commissis, Administrationibus, vel Prioratibus habitare præsumant: sed, si proventus Prioratum, seu Administrationum hujusmodi duobus fortè non suppetant, iidem Prioratus, & Administrationes (nisi per Abbates ad sustentationem duorum sufficientes reddantur) locis aliis vicinioribus, ad eorum Monasteria pertinentibus, vel ipsorum Monasteriorum officis, aut inter se invicem, prout erit commodius, cum Consilio, & assensu Abbatum, per locorum ipsorum Ordinarios uniantur, Monachis locorum, quæ*

aliis unientur; prioribus ad claustrum prius revocandis, & Clericis servituris ibidem, de locorum ipsorum provisionibus provisione debita faciendâ.

Hæc potestas Episcoporum (spectato 945 jure antiquo) extenditur 1. ut Episcopus etiam Regulari Ecclesie unire possit beneficium seculare, etiam exemptæ; Clement. 2. de reb. Eccles. non alien. ibi: *si una Ecclesia, alteri Ecclesie, seu Dignitati alicui, vel præbendæ per Episcopum, suo consentiente Capitulo uniat, aut Religioso loco donetur; ex eo, quòd Rector ipsius ad hoc vocatus, vel, si vacabat, defensor ei super hoc datus non exiit, neququam id poterit impugnari; & c. Consultationibus. 4. de donat. ibi: Si Religiosis fiant loca ab Episcopo, vel ejus auctoritate, rata debent haberi; ita, quòd persona, quæ jam dictas Ecclesias possident, sine ipsorum assensu eis in vita sua non debent spoliari.*

Extenditur 2. etiam ad beneficia 946 devoluta ad Papam propter negligentiam, vel ignorantiam antecessorum; non autem, si devoluta sint ob propriam Episcopi negligentiam. Unio autem eo casu fieri non potest, antequam Papa utatur jure devoluto, sed postquam usus est in prima ejus variatione; sic Pirhing de præbend. n. 206. Extenditur 3. ut Episcopus possit unire beneficia generaliter reservata Papæ, modo non fiat in fraudem Papæ; & tunc extinguitur mensis Pontificis, quoties eorum collatio alternis mensibus ad Papam spectat; sic Castropalaus cit. n. 5. excipe 1. nisi generalis reservatio comprehendat omnem ordinationem ac beneficio. 2. nisi reservatio perpetua sit; quia tunc unio nunquam haberet effectum. V. Sanchez l. 7. moral. c. 29. Extenditur 4. ut Episcopus de jure communi possit unire Capellas, seu Ecclesias Parochiales præbendis Canonicalibus, & Dignitatibus ob tenuitatem reddituum, non tantum auctoritate Papæ, sed etiam propriâ, seu ordinariâ Episcopi, ut amplius constabit ex seqq.

Vicario Generali Episcoporum pote- 947 tas uniendo beneficia non competit, seclusâ commissione speciali, sicut nec conferendi; secus de Capitulo Sede vacan-

re, modò per hoc juri Episcopi nihil derogetur. Nec obstat, quod non habeat potestatem conferendi beneficia. 1. quia beneficium etiam non vacans uniri potest. Clemens 2. de reb. Eccles. non alien. ibi: ex eo, quòd Rector ipsius ad hoc vocatus, aut defensor ei datus non extitit, nequaquam id poterit impugari. 2. quia collatio est voluntatis; unio, necessitatis, adeoque non est idem utriusque jus: non tamen debet sibi beneficia unire; quia diceret jus in propria causa, & auctoritatem præberet in proprio factò, contra Clement. si una. de reb. Eccles. non alien. ibi: quòd si Episcopus (sui etiam Capituli accedente consensu) mens. sua, vel ipsi Capitulo aliquam duxerit Ecclesiam unendam, hoc irritum esse decernimus, & maneat contraria quavis consuetudine non obstante.

Archiepiscopus potest unire beneficia suæ Diocesis, sicut Episcopus; non autem in Diocesis suorum suffraganeorum; quia in his, extra casus in jure expressos, non habet jus, constat ex cit. c. sicut. de excessib. Prælat. ibi: non obstante assensu, vel confirmatione, quam Metropolitanus interposuisse proponitur; Cum in Diocesi sui suffraganei, absq. ipsius assensu, non debeant aliquid contra Constitutiones Canonicas attentare, nos quoque id decernimus irritandum.

Legatus à latere potest unire beneficia suæ Provinciæ, quæ vel conferre potest, vel devoluta sunt ad Papam: Abbas in cit. c. sicut. num. 5. etiam sine consensu Episcopi, in hac potestate concurrentis, esto per talem unionem aliis Episcopi juribus (visitandi, corrigendi &c.) non præjudicetur: Alii verò Legati non à latere, hoc non possunt; ita Sanchez citat. num. 158. sed de his V. dicta lib. 1. tit. 30. de offic. Legati. Cæteri Prælati Episcopo inferiores, esto habeant conferendi; non tamen habent jus unendi beneficia sibi subjecta, idque spectato jure communi; nam aliter habere possunt, puta privilegio, præscriptione legitimâ, quadragenaria cum titulo, vel immemoriali sine titulo; item

si habeant jurisdictionem quasi Episcopalem in tales Ecclesias; ut deducitur ex c. sicut. 8. de excessibus Prælatorum ibi: Cum itaq. Prior Graden: Monasterium suum, quòd est in tua Diocesi, & de tuo debet ordinari consensu, Monasterio de Accato (tuo assensu minimè requisito) subjecerit, seve unierit; quòd fecit te inconsulto, tibi liceat, auctoritate nostrâ (sicut justum fuerit) infirmare non obstante assensu, vel confirmatione, quam Metropolitanus interposuisse proponitur; Cum in Diocesi sui suffraganei (absq. ipsius assensu) non debeant aliquid, contra Constitutiones Canonicas, attentare; nos quoque id decernimus irritandum.

§. 3.

Quas ob causas, & qualiter, fieri possint uniones beneficiorum?

Quoad 1. partem, 11. ex c. Expo. 948
suis. 33. de præbend. in 6. ubi Honorius III. Episcopo Vespriemensi conquerenti, quòd suæ Ecclesiæ Canonici de redditibus suarum præbendarum nequeant sustentari, rescripsit: Si evidens necessitas, vel utilitas exigat, præbendas Ecclesiæ tuæ poteris de Capellis in perpetuum annectendis eisdem (sicut discretionem prævia expedire videris) augmentare, reservatâ congruâ Capellarum Presbyteris portione. Necessitas contingit, si præbenda, cui faciendâ est unio, careat sufficientibus redditibus ad alendum Ministrum: Utilitas, si ob tenuitatem fructuum non inveniatur idonei Ministri, qui Ecclesiis deserviant; alii tertiam causam esse volunt, si per hoc augeatur cultus divinus; deducentes hoc à sensu contrario, c. Ex parte, 12. de Constitut. ubi dicitur, quòd Canonici Eduenses propriis commodis inhiantes, præbendarum numerum ab antiquo in Ecclesia Eduensi statutum (licet non sint ejus diminuti redditus) restrinxerunt; quo intellecto Honorius III. nolentes, inquit, Divini Numinis minui cultum, sed potius augmentari, mandamus, quatenus antiquum numerum facientes auctoritate nostrâ servari, præbendas, quas à tempore ultimi statuti inveneritis vacasse in Ecclesia memorata (quæ obstante aliqua constitutione super hoc à Canonici ipsis factâ, vel confirma-
tione

riōne à nobis ab eisdem obtentâ) personis idoneis, cum consilio Episcopi, consecratis. Ubi apparet, quod diminutionem præbendarum, per coadunationem ad alias, solum reprobaverit Pontifex, quod citra causam, & cum diminutione divini cultus, restrictus fuerit numerus præbendarum; ergo non ubi ex iusta causa fit, & Dei cultus ex hoc promovetur; sed an revera hic finis quandoque in eiusmodi unionibus intendatur? D E U S novit, qui non fallitur, nec falli potest. Nec obstat Tridentinum Sess. 14. de reform. c. 9. dicens: *Non esse faciendas ejusmodi uniones, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum Beneficiorum, aut alia quacunq; de causa*; nam decretum illud solum loquitur de unione unius beneficii ad Ecclesiam alterius Diœcesis; verba Concilii sunt: quia jure optimo distincte fuerunt Diœceses, & Parochie, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ovium curam habeant, *ut ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut una, & eadem Ecclesia duarum quodam modo Diœcesum fiat*, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint, *beneficia unius Diœcesis, etiam, si Parochiales Ecclesie, Vicaria perpetue, aut simplicia beneficia, seu præstimonialia, aut præstimonialia portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum Beneficiorum, aut alia quacunq; de causa, alterius Diœcesis beneficio, aut Monasterio, seu Collegio, vel loco, etiam pio, perpetuo non uniantur*, decretum hujus sanctæ Synodi super hujusmodi unionibus in hoc declarando. Quare, nisi causa unien- di directè respiciat DEI cultum majorem, necessitatem, vel utilitatem Ecclesiæ evidentem, non licet Prælati Papæ inferioribus beneficiorum unio; unde Pirhing *h. t. num. 209. §. porro &c.* ad hoc non sufficere meram prærogativam meritorum personæ.

949 Ad alteram tituli partem *z.* ut unio licitè, valideque fiat, Prælatum, qui eam facit, debere præmittere cognitionem causæ, ac eos vocare, in quorum notabile præjudicium talis

unio cedit, audireque, si quæ sint, quæ contra unionem opponant, & consensum eorum requirere; ita Sanchez *l. 7. moral. cap. 29. à num. 169.* & alii; ad faciendam porro unionem non necessariò vocandus est *Rektor Ecclesiæ* alteri uniendæ, si primò post ejus mortem fortitura sit effectum; quia sic ei nullum fit præjudicium; ita Sanchez *cit. num. 171.* & quoniam plebs præsumitur plus studere suo, quàm Ecclesiarum commodo, vocanda non est, nisi iustam causam habeat se opponendi; sed nec ex necessitate vocandus est *Defensor*, seu *Advocatus Ecclesiæ*, si unio faciendâ sit tempore Ecclesiæ *vacantis*, per Clement. II. de reb. Eccles. non alienand. juncta Closs. V. *vocatus*; quia tunc nullum ei fit præjudicium; cum *Advocatus* ne quidem præsentationem, vel nominationem habeat Clerici beneficio vacanti præficiendi; sic Barbof. in *Trident. Sess. 7. de reform. cap. 6. num. 23.* sed nec vocandus est, si fiat unio beneficii *non vacantis*; hæc enim unio effectum non fortitur, donec beneficium *vacaverit*, vel per mortem beneficiati, vel aliâ viâ; Sanchez *cit. n. 171.*

Si Episcopus facit unionem, fieri 950 debet cum consensu Capituli, ex c. *Pastorali*, de Donat. & Clement. *si una*, de reb. Eccles. non alienand. si *injustè* nollet consensum dare, per Episcopum compelli potest; & in casu resistentiæ, sine consensu ejus ad unionem procedi. Sanchez num. 164. Sufficit autem si consensus unioni factæ *accedat*, seu illam subsequatur; collig. ex c. *Cum nos*, de his, quæ sunt à Prælato, & c. *jure*, de jure Patronat; sed Castropalaus *cit. D. 6. p. 12. §. 2. n. 26.* requirit consensum Capituli debere adesse *tempore unionis*, nec sufficere, quod sequatur; quia requiritur ad substantiam unionis, & requiritur in favorem Ecclesiæ, ne uniones fiant temerè; non autem in favorem Capituli, de quo procedunt jura citata; non autem est necesse, quod unionem, quam facit Episcopus, præcedat solennis tractatus, seu deliberatio cum Capitulo; cum non habeat rationem veræ & propriæ alienationis; in casu autem unionis faciendæ, valor bene-

beneficii uniendi, & ejus, cui unitur, exprimitur est, si unio peratur à Papa, vel ejus Legato; non autem, si ab ordinatio; hic enim præsumitur nosse valorem suorum beneficiorum; Secus, illi. Reg. Cancell. 21. aliàs 22. de unionibus; & hæc dicta sunt spectato jure communi.

§. 4.

Quæ circa beneficiorum unionem statuerit Tridentinum?

951 **P**rimo loco extat Decretum in dicto Concilio Sess. 7. c. 4. ubi statutum est, ut quicumque de cætero plura beneficia Ecclesiastica incompatibilia, per viam unionis, ad vitam recipere, aut retinere præsumpserit, ipsis privatus existat, juxta Constitut. in c. de multa. De præbend. hoc tamen decreto nihil agitur de prohibitione unionum; sed tantum de incompatibilitate beneficiorum unitorum. Deinde eadem Sess. c. 6. declarat, quæ beneficiorum uniones perpetuæ, debeant irritæ declarari post examen factum ab Ordinatione, tanquam Sedis Apostolicæ delegato; Loquitur autem de iis, quæ factæ sunt 40. annis citra à publicatione Concilii numerandis, & non sunt sortitæ effectum; si factæ sunt subreptitiæ. Hoc Decretum non habet locum, si unio sortita fuit effectum saltem ex parte. Dicitur autem tunc sortita affectum, quando vigore unionis fuit capta possessio, Barbosa in cit. loc. Trid. à n. 9.

952 Tertiò statuit Sess. 14. de Reform. cap. 9. ne beneficia, tam simplicia, quam etiam curata, Vicariæ perpetuæ, seu præstimonialia, aut præstimonialia portiones unius Diocesis ex quacunque causa etiam augendi cultus divini, vel numeri Beneficiariorum, perpetuò uniantur alterius Diocesis beneficio, Monasterio, seu Collegio, aut loco etiam pio. Et per hoc correctum est jus antiquum aut oppositum erat licitum de consensu illius Episcopi.

953 **Q**uartò Sessione 21. cap. 5. quòd Episcopus, propter Ecclesiarum paupertatem, & in cæteris casibus à jure permittis possit facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Paro-

chialium, & aliorum beneficiorum etiam non curatorum, cum curatis, sed juxta formam juris, etiam si generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta; & hoc potest etiam ut delegatus Sedis Apostolicæ. Deinde Sess. 23. cap. 18. conceditur Episcopis, ut cum consilio duorum de Capitulo, quorum unus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, & de Consilio duorum de Clero civitatis, pariter eligendorum ut ante, seminario puerorum unire possint quacunque beneficia, etiam Regularia, etiam juris Patronatus cujuscunque, etiam exempta, etiam nullius Diocesis, etiam annexa aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & locis piis.

Sed circa hoc Decretum Not. 1. 954 unionem factam seminario absque dicto consilio, non valere, resoluti à Francisco Leone apud Barbof. in citat. loco Trident. n. 10. Unio autem hæc fieri non debet seminario, pro quo nondum est præparatio domus saltem conductæ, vel emptæ, & puerorum inductio, ut decidit Rota apud Barbof. cit. n. 11. vel saltem nisi muri ejus sint incepti, licet non absoluti.

Not. 2. ab hac contributione neminem eorum, qui habent beneficia in tali Diocesi, exemptum esse; Barbosa cit. num. 16. nec Episcopum, nec Capitulum, ut liquet ex textu cit. Decreti, nec hospitalia, quæ habent, annexum beneficium, & dantur in titulum, vel administrationem; nec beneficiatos beneficiorum collationis Monachorum; nec monasteria non mendicantium; nec Ecclesias Seculares, quæ non sunt de mensa Monasteriorum, licet eorum institutio, vel collatio ad Monachos spectet, nec mendicantes quoad beneficia ipsis annexa; nec monasteria, quæ habent aliquid superfluum ultra id, quod seminariis sui ordinis contribunt; nec moniales si habeant beneficia unita.

Not. 3. ab hac contributione exemptos esse r. Abbatem, qui in suo territorio, & jurisdictione prius seminarium erexit, & retinet habentes distributiones quotidianas à præbendis dist-

stinctas; nam hi ex distributionibus nihil tenentur contribuere, nihil tenentur ex his, quæ in incerto, in elemosynis piorum, & similibus consistunt: 4. Monasteria mendicantium &c. de quibus V. Barbof. cit. loc. Trid.

957 Nor. 4. vi decreti cap. 18. de quo num. 953, Episcopum seminariis posse unire beneficia quæcunque (non tamen omnia beneficia simplicia) cujuscunque dignitatis, & qualitatis, etiam affecta, sed sine præjudicio obtinentium; non autem ea, quæ spectant ad collationem inferiorum, neq; Canonatus, neque juris Patronatus etiam Ecclesiastici, neque reservata Sedis Apostolicæ post eorum vacationem, nec vacantia in mense reservato Papæ, nec quæ residentiam requirunt Regularia, nec quæ Monasteriis unita, vel annexa sunt, nec beneficia commendata, de quibus Barbofa cit.

958 Quinto Sess. 24. cap. 13. statuit, ne Ecclesiæ Parochiales Monasteriis quibuscunque, aut Abbatibus, seu Dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatae, sive aliis beneficiis simplicibus, seu hospitalibus, militiisve uniantur; hoc decreto clarè restringitur potestas jure communi concessa Ordinariis, de qua dictum est à num. 944. sed nota, quod hoc decretum non habeat locum in unione, quæ fieret pro fundatione, dotatione, augmento, vel conservatione monasteriorum, Collegiorum, & aliorum locorum piorum; sic Barbofa in cit. loc. Trident. num. 10. & allegatur etiam in Remissionibus ad dict. cap. 13. Trid. V. Monasteriis, intellige, si sint erecta ad fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarumque artium cultum. Quamvis Castropalaus D. 6. de beneficiis part. 12. §. 3. num. 18. §. Secundo limitat, hanc limitationem non admittat.

959 Sexto eadem Sess. cap. 15. statuit, hanc rationem esse in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus tenendum, ubi sunt præbendæ multæ, sed tenues, & insufficientes, ut Episcopis liceat cum consensu Capituli, vel ali-

Tom. III.

quot beneficia simplicia, non tamen regularia, iis unire; vel, si hac ratione non possit provideri, aliquibus suppressis de Patronorum consensu, si laicorum sint: hoc decreto limitatur Ordinariorum potestas, ut in dato casu possit unire sola beneficia simplicia, tamen tamen jure communi omnia uniri poterant, ut dictum est à num. 944. ampliatur tamen etiam, ut unire possint beneficia Patronatus Ecclesiastici absque Patronorum consensu; sic Castropalaus citat. num. 19. qui tamen notat, hanc potestatem uniendo beneficia, irrequisitis Patronis Ecclesiasticis, non esse ordinariam (hæc enim id non possunt) sed delegatam.

Denique Sess. 25. c. 9. statuit, 960 ne fiat unio beneficii liberi cum beneficio juris patronatus, quæ restrictio jure communi non habetur, aut dictum est n. jam cit. Ex his autem colligitur per Concilium Tridentinum non esse ablatam Episcopis potestatem uniendo beneficia simplicia monasterio, vel alteri loco pio, sicut licebat jure communi, modo beneficium sit intra diocesim, in qua est monasterium, neque sit curatum; quid autem spectato jure Tridentini possit, si curata sunt, dictum est num. 953.

Quæstio est, à quò, & ex quibus 961 causis dissolvi possit unio Ecclesiarum semel facta legitime? 12. ex justa causa posse ab eo, qui univit. Censetur autem justa causa, si cesserit ea ratio, seu causa, propter quam facta est unio; ad hoc autem (sicut ad unionem) requiritur causæ cognitio, consensus Capituli, vocatio eorum, quorum interest &c. effectus dissolutionis est, quod Ecclesia redeat ad statum, in quo fuit ante unionem; potest autem Episcopus etiam beneficia sibi subiecta, & per Papam alteri unita, revocare ex justa causa: vide Rebuffum in praxi benefic. de unionis revoc. à num. 15. Azor. p. 2. l. 6. c. 29. q. 21.

Ex dictis colliges vi Tridentini, 962 per locorum ordinarios, jure novo non posse facere uniones beneficiorum, pro ut poterant jure antiquo, cum, ut nota-

F f tum

tum est, in quibusdam ea potestas illorum per Concilium restricta sit; primo enim ex dict. num. 952. interdictum est illis unio beneficiorum, quæ sunt diversarum Diocesium; etiam ex ratione augendi cultus divini; 2. ex n. 958. unio parochialium Ecclesiarum facta monasteriis, Abbatibus, Dignitatibus, præbendis Ecclesie Cathedralis, vel Collegiatae, aut aliis beneficiis simplicibus; quod tamen intellige juxta limitationem citat. num. 958. appositam &c. 3. unio beneficii liberi cum patronato ex num. 960.

ARTICULUS V.

De dismembratione beneficiorum.

963. **D**ismembratio beneficiorum proprie significat diminutionem beneficii, quoad fructus, servatam tamen beneficii unitatem, quæ tollitur per sectionem; seu divisionem ejus. Unde Garcia de benefic. part. 3. cap. 3. à num. 1. dismembrationem, ait, fieri, cum alicujus beneficii fructus, seu redditus ab ipso beneficio separantur, ut alteri applicentur, beneficio v. gr. tenui, aut loco pio in subsidium decentis sustentationis, hanc dismembrationem fieri posse à summo Pontifice ex justa causa, constat ex dict. arg. c. 2. de præbend. in 6.

964. Quæstio est de aliis Ecclesie Prælati, Papæ inferioribus; de hoc extat c. Avaritia. 10. de præbend. ubi Alexander III. scribens ad Canonicos Regulares, & Monachos Eboracenses, intelleximus, inquit, quod in Ecclesiis vestris (de quibus certas pensiones consuevistis percipere) portiones, vel antiquos redditus minorastis, quos nonnulli Clerici Ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscuntur, unde, quoniam hoc ex radice avaritiæ, & cupiditatis procedit, quam debetis modis omnibus evitare, mandamus, si quas portiones, vel antiquos redditus Clericorum, sine consensu Archiepiscopi vestri, minuere, vel parvas dividere præsumpsistis, ad integritatem pristinam revocetis. Ex hoc textu colligitur dismembrationem non esse illis absolute prohibitam; sed solum, sine consensu ordinarii, & cum talis diminutio portionum sapiat avaritiam. Videtur

autem hic non agi de onere pensionum (quæ cum pensionario extinguuntur) sed portionum, quæ constitutæ sunt aliis beneficiis, & locis piis, quæ non intereunt; patet ex textu, ibi: portiones, vel antiquos redditus minorastis; de portionibus porrò vide dicta à num. 259. & 262. Hoc autem videtur non solum de Regularibus accipiendum, sed etiam aliis Ecclesiasticis, non regularibus, ubi eadem ratio avaritiæ præsumptæ, aut prætermisio consensu superioris non intervenit in diminutione reddituum annuorum beneficii, vel portionum.

Extat præterea decretum Tridentini Sess. 25. de reformat. cap. 16. ubi Concilium sic loquitur: statuit præterea sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia Secularia, quocumque nomine appellantur, quæ curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter, quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignatâ Vicario perpetuo congruâ portione, non convertantur, non obstantibus, quibuscunque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ; in iis verò, in quibus contra eorum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est (etiam si in hoc statu, ab immemorabili tempore reperiantur,) si congrua portio fructuum Vicario (quocumque nomine is appelletur) non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine præsentis Concilii, arbitrio ordinarii juxta formam decreti sub felicitis recordationis Paulo III. assignetur. Nam ex hoc deducitur, Ecclesiastica beneficia Secularia non posse, quæ curam animarum, aut aliter quomodocumque retinent, in beneficia simplicia converti; sic Garcia de benefic. part. 12. cap. 9. num. 87. Zerola in praxi Episc. part. 1. vide unio. §. 3. etiam tantum quoad partem fructuum, teste Pyrro Corrado in praxi benefic. lib. 3. cap. 2. num. 12. & quoniam dismembrare, seu partem fructuum beneficiorum Secularium, (quomodocumque curata sint) applicare beneficio simplici, videtur idem, ac eorum fructus in beneficium simplex convertere; sicut hoc, sic

hic & illud censendum est Episcopis interdicitum esse ex citatione Decreto Tridentini.

966 Quæstio est, an Episcopus beneficio simplici possit applicare fructus ex Oratoriis, vel Capellis, Ecclesiæ curatæ unitis, saltem si hæc propterea non egeant? *Re.* quod non; quia sic fructus Ecclesiæ curatæ converterentur in beneficium simplex, quod interdicitum est relato Decreto Tridentini; sic Barbosa in citat. cap. 16. Concilii num. 4. pro eadem opinione referens Garciam, Riccium, & alios, ex Decisione seu Congregatione. Not. autem i. etsi c. *avaritia* 10. hoc tempore interdicitur, ejusmodi diminutionem portionum, factam ab inferioribus Episcopo sine consensu ejus: Decretum tamen Concilii loquatur absolute, ac indefinite, sic, ut nec Episcopi hoc possint, quo fructus à beneficio separati cederent in conversionem beneficii simplicis. Not. præterea, ut in casu, quo dismembratio beneficii licita est, hæc legitime fiat, requiri justam causam; talis censetur i. si aliàs sit periculum animarum; ut si propter Ecclesiæ distantiam, & viarum difficultates, Parochiani certo tempore (verb. gr. hycmali) sine magna illam difficultate adire non possint, Salvis tantum redditibus alteri Ecclesiæ decenter necessariis, de quo c. *ad audientiam* 3. de Eccles. ædificand. Alteram consent, si in Ecclesia Parochiali abundante Episcopus Parocho constituit adiutorem, assignatâ illi portione de fructibus beneficii; sic Patormitanus in c. *Conquerente*, de Cleric. non resid. à num. 1.

967 Not. 2. dismembrationem beneficiorum fieri posse, vel ad instantiam ipsius Beneficiarii; vel ex officio ab ipso Episcopo: in primo casu non requiritur, nisi causa justa, & Consensus Episcopi, quando Ecclesia dismembranda non est Collegiata, vel Conventualis: Secus enim etiam requiritur consensus Capituli, vel Collegii ex dict. supr. in 3. autem casu debere intervenire simul istum consensum, ex cap. 1. de reb. Eccles. non alienand.

968 Not. 3. dubitari, an in eo casu in Tom. III.

tervenire debeat consensus Rectoris Ecclesiæ, cum ejus dismembratio fit ipsâ non vacante? *Resp.* quamvis hoc non pertineat ad dismembrationem, tanquam solennitas substantialis, ut colligitur ex citat. cap. 1. de reb. Eccles. non alienand in 6. & Trident. Sess. 25. de Reform. cap. 4. Quando cæteroque dismembratio, quoad reliqua legitima est; audiendum tamen, in quantum ejus interest, habere decentem sustentationem, quæ fortè diminui posset factâ dismembratione.

Dixi: Ecclesiâ non vacante; nam 969 si eâ vacante dismembratio facienda esset, constitui deberet Ecclesiæ Curator, seu defensor, similiter audiendus super præjudicio, quamvis, si hoc prætermisissimum foret, dismembratio propterea non irrita foret ex dict. cap. 2. de reb. Eccles. non alienand. in 6. ibi: *Si una Ecclesia alteri Ecclesia, seu dignitati alicui, vel præbende, per Episcopum, suo consentiente Capitulo, uniat, aut religioso loco tenetur, ex eo, quod Rector ipsius ad hoc vocatus, vel, si vacabat, defensor ei super hoc datus non extitit: nequaquam id poterit impugnari.*

ARTICULUS VI.

De divisione beneficiorum.

970 **D**ivisio fit tollendo unitatem beneficii, ex uno scilicet faciendo duo; quæstio igitur in præsens est, an Ordinarii locorum licite faciant ejusmodi beneficiorum divisiones? quæstio hæc proposita fuit in Concilio Turonensi, ut habetur cap. *Majoribus* 8. de præbend. & dignitat. ad quam responderunt Patres: *Majoribus Ecclesiæ beneficiis in sua integritate manentibus, indecorum nimis videtur, ut minorum Clericorum præbende patiatur Sectionem; idcirco, ut sicut in magnis, ita quoque in minimis membris suis firmatam Ecclesia habeat unitatem, divisionem præbendarum, aut dignitatum permutationem fieri prohibemus.* Vide num. 977.

971 Duo sunt, quæ ex hoc textu deducuntur, tanquam prohibita i. est *permutatio dignitatum*; de quo aliàs suo loco; alterum, *sectio*, seu *divisio* Ff 2. præ-

præbendarum etiam minorum; quod tamen accipe secundum ea, quæ dicimus à num. 977. quando autem dicimus beneficiorum seu præbendarum Sectionem, sive Divisionem, esse prohibitam, intelligitur de *divisione quoad temporalitatem; sine divisione quoad jus spirituale officii*, ut colligitur ex c. *dilecto filio* 25. de præbend. ubi, cum *unicum jus spirituale*, quod vacabat, in simul duobus Canonicis datum esset, & contra hoc opponeret pars adversa, quod si duo unicum præbendam haberent, id esset contra Concilium Turonense, inhibens præbendarum Sectionem, ac in Ecclesia, quæ determinatum habet numerum præbendarum, uno duntaxat individuo jure vacante, duo insimul eligi non possunt ad illud, cum hujusmodi spirituale jus dividi, seu communicari nequeat inter eos; ejusmodi receptio duorum insimul ad idem spirituale officium, etiam interveniente autoritate Apostolica facta, dicitur non tenere, ut notatur in Rubrica.

972 Sensus igitur dict. cap. *Dilecto*, is est, quod quando præbendarum numerus est certus, vacante unâ, non possint duo insimul ad illum eligi, vel in eadem constitui, neque per Legatum Papæ, quia jus spirituale dividi non potest, nimirum officium spirituale, propter quod alicui præbenda constituitur, ut colligitur ex ipso textu ibi: *ed, quod hujusmodi spirituale jus dividi, seu communicari nequeat inter eos*; ubi Reginaldus in praxi fori poenitent. lib. 3. tract. 3. num. 250. & Garcia de benefic. part. 12. cap. 4. n. 2. ejusmodi collationem insimul duobus factam dicunt esse invalidam.

973 Controversiæ porro in hoc capite agitatæ occasionem dedit *Cellerarius*, qui præbendam, quam in Ecclesia Trecenti obtinebat, gratificari volens Archiepiscopo Rhemensi, tunc Legato Sedis Apostolicæ ad Ecclesiam Trecentem, in qua Nepoti suo præbendam concedere intendebat, cum nulla penitus vacaret, in manibus dicti Archi-Episcopi resignavit, quo facto

idem Archi-Episcopus, liberalitati ejus volens postmodum gratâ vicissitudine respondere, de Capituli Trecenti assensu, præsentem quoque Venerabili Fratre se non. Archi-Episcopo, tam præfatum nepotem suum, quam etiam *Cellerarium*, in Canonicum Trecentem instituit, & ambobus idem Capitulum, stallum in Choro, & locum in Capitulo assignavit. Quibus idem Rhemensis fructus supradictæ præbendæ tam diu dividendos communiter assignavit, donec præfatus G. integrum esset præbendale Stipendium assecutus, in eos, qui contravenire præsumerent, excommunicationis sententiâ promulgatâ.

Contra istam igitur receptionem 974 causa mota fuit, ac tandem tanquam invalida reprobata. Ubi duo adverte, 1. per *Cellerarium*, seu Cellarium, ibi intelligi eum Canonicum, qui (ut fit in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus, teste Gonzalez hic num. 2.) penuri Ecclesiæ, asservando, & dispensando, præponitur, cuique tritici, & vini dispensatio commissa est; id, quod etiam interdum servatur in aliis Dominibus Regularium, de quo Concilium Francford. Can. 13. ibi: (*ut Cellarii in Monasteriis, avari non eligantur*: alterum est, quod ex dict. cap. colligitur, Episcopus posse licite, & honeste, nepotibus suis, & consanguineis, respective pauperibus (si alias sint idonei) beneficia conferre; cum dicta collatio, quam fecit Archiepiscopus nepoti suo, non fuerit reprobata, quod vacantem præbendam contulerit nepoti suo; sed, quod huic, & illi Cellario, *insimul*.

Et ita tenent Bellecius disquisit: 976 Clerical. part. 1. tit. de bonis Clericis §. 11. num. 3. Lambertin. de jure patronatu lib. 2. part. 1. quest. 8. princ. art. 12. num. 10. Menochi. de præsumpt. l. 5. præsumpt. 35. num. 9. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. in præem. §. 4. num. 47. Flamin. de resignat. lib. 9. quest. 17. num. 123. quos refert, & sequitur Barbosa de offic. & potestat. Episcop. part. 1. tit. 2. Gloss. 9. num. 30. Unde, justam esse causam in reservatione pensionis expressam per

per Episcopum (videlicet amoris) quo Franciscum, (utpotè suum ex fratre nepotem) prosequitur, tenet Rota decis. 166. num. 5. apud Farin. part. 2. recent. majorem enim charitatem, & pietatem in suos, quàm in extraneos exercere quis debet, cap. non satis. 86. dist. omni videlicet cessante fraude, & presumptione, quæ pro consanguineorum affectione stat, cap. quis quis. 12. quæst. 2. cap. in canonibus 16. quæst. 1.

Extat super hoc etiam Concilii Tridentini dispositio Sess. 25. de reformatione cap. 7. in hæc verba: omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesie consanguineos, familiaresq. suos augere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ DEI sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, eis, ut pauperibus distribuant: eas autem non detrahant, nec dissipent illorum causâ, imò quàm maxime potest eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratrem, nepotes, propinguosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant: his præmissis:

S. Unicus.

An ex justa causa fieri possit ab Ordinaris divisio præbendarum?

976 DE hac quæstione Episcopus Vratislaviensis (ut notat Gonzalez in cap. vacante. 26. de præbend.) scripsit ad Innocentium III. quòd vacante quadam præbenda in sua Ecclesia, duas ex ea constituerit, ad illas de consensu Capituli duos Canonicos assumendo, quorum altero apud Sedem Apostolicam viam universæ carnis ingresso, præbendam; quam defunctus habuerat, quidam Clericus, Hippolytus nomine, fuit auctoritate Sedis Apostolicæ assecutus. Verùm, cum dictus Hippolytus Episcopum super integritate præbendæ, per quosdam ad Papam literas, inquietaret, & alius idem jus adversus Episcopum se habere proponeret, quid in hoc facere debeat? Episcopus per Sedem Apostolicam edoceri petiit; cui Pontifex: Quòd,

cum Turonensis statuta Concilii, sectionem inhiabant præbendarum, teneris utriusque de his, quæ vacare contigerit, integrare præbendam, nisi rationabili causâ de vacante præbenda supradicta dua fuerint constituta, ac tot sint utriusq. proventus, quòd per utramq. sit utriusq. provisum in beneficio competenti.

Ex hoc Textu deducitur, quòd 977 Episcopus ex rationabili causâ possit præbendas vacantes dividere, ita, ut ex una fiant duæ, modò præbenda, quæ dividitur, habeant sufficientes redditus pro duabus præbendis, seu duobus beneficiatis congruè, ac decenter sustentandis, ut colligitur ex textu ibi: nisi rationabili causâ, de vacante præbenda supradicta, dua fuerint constituta, ac tot sint utriusq. proventus, quòd per utramq. sit utriusq. provisum in beneficio competenti; quo limitatur cap. Majoribus, de quo num. 970. ut non procedat in hoc casu.

Difficultas est, quomodo, aut unde 978 Episcopus, si post ejusmodi divisionem appareat, redditus non sufficere pro congrua sustentatione utriusque Beneficiarii noviter instituti, possit integrare utriusque præbendam, seu complete ad sufficientiam congruæ sustentationis? tamen enim in textu dicti c. Vacante. 26. de præbend. dicatur: teneris utriusq. de his (videlicet præbendis) quæ vacare contigerit, integrare præbendam; videtur tamen obstare cap. Cum causam. 36. eod.

Cum enim controversia esset inter 979 Episcopum Aurelianensem, & Joannem Canonicum Sanctæ Crucis, qui exigebat præbendam sibi suam integram: Judices ad hoc à Pontifice delegati quæsierunt ex eodem, an aliam præbendam dividere deberent, ad integrandam præbendam Joannis? Respondit Pontifex, quòd sua intentionis non existat, ut pro integritate præbendæ supradicti Canonici præbenda de novo aliqua scinderetur.

Discordia utriusque textus apparet 980 ex eo, quòd in cap. vacante dicatur integrationem præbendæ tali casu faciendam esse ex his, quæ vacare contigerit;

at in c. *cum causam*, dicatur, non esse faciendam per Sectionem alterius præbende de novo; unde igitur? nam duobus in simul in eadem præbenda præstare institutionem est contra c. *Dilecto*, de quo num. 973. *Dividere*, est contra Concilium Turonense, divisio inter eos bonis, ut constat ex num. 970. *dare uni sub expectatione alterius*, contra Concilium Lateranense, prout dicitur in cap. *Tua*. 20. de præbend. ibi: *Cum sæpè contingat, quòd ad unam præbendam duo Clerici propter importunitatem petentium eligantur: hos attendentes, quòd si duo unam præbendam tenerent, illud esse contra Concilium Turonense, quòd præbendarum prohibet Sectionem, & si unus illorum ipsum obtineret præbendam, sub expectatione alius, contra Lateranensis Concilii statuta remaneret, inquisitioni tuæ taliter respondemus, quòd talis electio de rigore juris penitus esse cassanda.*

981 Resp. nihilominus in tali casu, quo, post divisionem unius præbendæ in duas appareret, neutram divisionis partem sufficere præbendario novitèr instituto, integrationem esse omninò faciendam, & quidem, si divisio facta est ab Episcopo, vel Ordinario, *inconsultò*, seu indebitè, (nimirum non præmissa consideratione de sufficientia bonorum ex divisione cuilibet assignatorum) integrationem faciendam esse ab eo, *ex bonis sua mensæ attributis*, nisi contingat vacare præbendam, vel aliud beneficium abundans, ex quo citra defectum congruæ sustentationis Beneficiato remanentis, portio alteri in præbendæ integrationem assignari possit; quo casu non fieret Sectio, de qua cavetur.

ARTICULUS VII.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

982 PRÆTER hæc tenus dicta not. est cap. *unic* hoc temp. habeatur, esse juris explorati, quòd *Actore non probante, is, qui convenitur, etiamsi nihil præstiterit, debere absolvi; & neminem debere sine accusatione damnari, nec testes receptos sine forma iudicii super aliquo ne-*

gotio, alteri præjudicium generare: primum tamen intelligi cum limitatione, nisi contra eum stet præsumptio, ratione cuius onus probandi transferatur in ipsum, qualiter id contingit in casu hujus c. ubi contra Archi-Episcopum Mediolanensem variæ stabant præsumptiones de beneficio non Canonice collato; & ideo ad certa puncta respondere coactus est; secundum etiam intelligendum nisi notorietas facti stet loco accusantis, ut diximus lib. 5. tit. 5. Deinde, ut non excludat alias vias procedendi per inquisitionem; vel denunciationem.

Not. 2. *occultam* beneficii collationem non quidem esse irritam; cum id nullo jure reperitur expressum (præter eam, quæ fit electionibus juxta formam cap. *Quia propter*. 42. de Elect. ibi enim *electio, & electum debet publicari*) esse tamen suspectam, tanquam non canonicè factam, ut not. Gloss. in dict. c. *unic*. vide *occulta*; illud enim, quòd *clam, & secretò fit, suspectum est*, ut per Tiraq. de retract. tit. 2. in præfat. num. 13. & fraus præsumitur in his, quæ clandestinè, & secretè fiunt.

Not. 3. Collatorem beneficii non posse cum Collatorio pacisci de fructibus, vel eorum aliquà parte relinquendis Collatori; sic enim pactum istud foret simoniacum; quamvis sine pacto, alio titulo (verbi gratia, ad solvendum æs alienum pro suæ Ecclesiæ commodo, ac utilitate contractum) possit id ad tempus (necessitatis nimirum exigentis) eos, vel eorum partem reservare juxta dicta à num. 910. dixi *pro utilitate suæ Ecclesiæ*; nam unire, vel applicare suæ mensæ, vel Capitulo etiam ad tempus, jure ordinario non licet Episcopis, vel Ordinariis beneficiorum Collatoribus, arg. Clem. 2. de rebus Eccles. non alienand. juxta Gloss. V. *Mensa*.

Not. 4. quamvis *pensionis Ecclesiæ* sive in multis cum beneficiis, & portionibus convenient; in re tamen, & propriè loquendo, non esse beneficia Ecclesiastica; hæc enim in se sunt perpetua, etiam in habente: illæ verò extin-

tinguuntur tempore, morte pensionarii, &c. Deinde pensionum impositio fieri non potest sine consensu Beneficiarii; nam in regula Cancellaria aliàs 45. de consensu in resignationibus, & pensionibus cautum est, quod literæ resignationis, vel assignationis, etiam motu proprio cujusvis pensionis annuæ super alicujus beneficii fructibus expediri non deberent, nisi de consensu illius, qui tunc pensionem solvere tenebitur.

986 Quæsitum fuit non ita dudum in materia pensionis, an Clericus à præsentatione ad beneficium vacans, injustè impediendus, nisi, obicem injustè posituro, promittat, soluturum pensionem annuam obtento beneficio, licitè consentiat in pensionem? Casus erat: vacante beneficio A. Patroni præsentaturi erunt Titium, non obstante, quod mulier quædam potens ad idem, sed incassum, peteret præsentari filium suum. Hæc Titio comminabitur, nisi Titius sese obliget, obtento beneficio ad solvendam dictæ mulieris filio pensionem annuam ex beneficio, quod satis pingue erat fructibus persolvendam, se omni modo per potentes amicos impedituram cæteroque præsentationem, imò etiam, eâ securâ, in beneficio institutionem.

987 In hoc statu anceps Titius, ex una parte metuens impeditum vi se se à præsentatione; ex altera timens Simoniam, quærebat, an solum ad redimendam vexam, possit licitè consentire in certam pecuniæ summam, quot annis persolvendam filio dictæ mulieris? Certum videtur non potuisse illum licitè consentire in pensionem propriè dictam, quâ gravaretur ipsum beneficium; nam hoc nec ipsis Locorum Ordinariis concessum est, extra casus, de quibus alibi. Deinde consideranda erat intentio, an hac obligatione, suæ personæ imponenda, Titius directè respiceret consecutionem præsentationis? an purè redemptionem injustæ vexationis? si primum? intentio foret simoniaca; sic enim consentiret in dationem, ex pacto, rei tempo-

ralis pro consecutione præsentationis ad beneficium, quæ est quid antecedenter spirituale, ratione juris, quod supponit in Patrono præsentante, patronatus, qui est jus spirituale annexivè, ut constabit ex tit. 38. si secundum? visum est respondere, intentionem non fore simoniacam; nam datio pecuniæ pro redimenda injusta vexatione, in consecutione præsentationis ad beneficium, non est datio pro re aliqua spirituali etiam solum annexivè tali: cum tollere injustam vexationem, nec supponat tanquam principium jus spirituale; nec ex natura rei, vel necessariò inferat præsentationem, seu aliquid spirituale; de quo plura lib. 5. tit. 3. de simonia.

Not. 5. Cognoscere, ac decernere 988 re super excessu pensionis beneficiariæ spectare ad Judicem Ecclesiasticum; ita Zypæus de jurisdictione Ecclesiastica lib. 2. cap. 82. num. 1. nam pensiones constituere pertinet ad Superiorem Ecclesiasticum; ejusdem autem est interpretari, & cognoscere, cujus est constituere. Ubi tamen nota, id procedere de pensionibus Ecclesiasticis, quæ (cum fundentur in titulo spirituali, vendi, ac pretio æstimari non possunt) non veniunt in restitutione in integrum ob læsionem, dolum, vel metum, à Principe Laico concedi solita; hoc enim in Secularibus negotiis receptum est, non in Spiritualibus, quæ jurisdictioni Laicorum nec indirectè subsunt ex dict. lib. 1. tit. 2. & lib. 2. tit. 1. & 2. Ex hoc sequitur, quod Ecclesiasticæ pensionis excessivæ cognitio non habeat læsionem in pretio (cum eò æstimari non possit) sed in Episcopi officio, quod non corrigit Laicus.

Not. 6. per unionem beneficio- 989 rum, quæ fit ab Ordinariis locorum, non posse tolli onera, quæ beneficiis unitis incumbabant antè, seclusâ dispositione summi Pontificis; res enim transeunt cum suis oneribus; c. Pastoralis, de decimis; neque fructus dicuntur, nisi deductis expensis, Lib. 1. C. de fructibus; & hæc generalis clausula (quod onera beneficiis, ante unionem in-

cum-

cumbentia, etiam post eam expleri debeant, nisi summi Pontificis auctoritate in alia commutentur) intelligitur in omnibus unionibus, c. *Exposuisti* de præbend. c. *si propter*, de Rescript. in 6. & c. *presenti*, de offic. ordinar. in 6. Merito enim dicitur in L. *Præses*. C. de servitute, & aqua. *Durum est, ex tuis prædiis aqua agmen, sitientibus agris tuis ad aliorum usum vicinorum propagari*; quod maximè in beneficiis Ecclesiasticis attendendum est, quò minus alterentur piæ fundatorum voluntates; quòd non nisi, ut ait Tridentin. Sels. 22. de Reformatione cap. 6. ex justa, & necessaria causa fieri debet, adeoque eâ discretione, ut *cooperiendò unum altare, non discoperiatur alterum*, ut dici consuevit; sed illius necessitati provideri debet de eo, quod alteri superest, c. *presenti*; & sic in unionibus, unito, ante omnia portio congrua reservatur: postea, inquit Rebuffus tract. cong. port. num. 103. Papa reliquos fructus donat, & unit, ut ibi prosequitur.

990 Not. 7. Quamvis Concilium Tridentinum Sels. 23. de reformatione, cap. 18. ad valde piam, & laudabilem instituendorum seminariorum causam permiserit uniri, atque incorporari aliqua beneficia simplicia; adjecisse tamen clausulam: *sine cultus divini præjudicio*, & in alio necessario casu Sels. 24. cap. 19. *ita tamen*, inquit, *ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere*; quo patet, eos, quibus beneficia uniuntur, non posse justè, salvâque conscientia percipere illius proventus, nisi onera, quæ prius ex redditibus ejus præstanda erant, & consequenter impensæ, ad hoc faciendæ, prius deducantur (illud enim duntaxat venit nomine fructuum, quòd remanet deductis expensis debitis, ut dictum est) consequenter nullatenus ab illis satisfieri etiam inconscientia, qui per annos, & annos percipiunt redditus beneficii uniti, quin ad ejus justam multitudinem, & decorem, rebus propè omnibus vetustate defluentibus in prædorem, quicquam impendunt, contenti solo sacrorum numero, in quem reliqua commutata sunt.

Not. 8. In casu, quo, in quibusdam Monasteriis, Regularis disciplina vehementer deficit, quin & plures ejus inquilini Regulares in vitam licentiosam abeunt, accipiendo uxores, trahendo bona monasteriorum, in harum, & liberorum possessionem, pro ut superiori seculo, invalescente hæresi, cum ingenti detrimento animarum, & scandalo, tota prope Germania experta est (& doceri potest ex institutis Monasteriorum visitationibus, quæ habentur in Archivis publicis) non esse dubium, ejusmodi monasteria, ac bona eorum, de consensu (& à fortiori) de instanti etiam supplicatione Principum, licitè, valideque transferri posse etiam pleno jure à summo Pontifice, etiam ad Regulares diversi ordinis, quorum zelus, pietas, doctrina, & in Catholica religione propugnanda, etiam profuso sanguine manifestis argumentis probatus indefessus labor, orbi notus erat; deducitur ex cap. 2. de præbendis in 6. & manifestum est ex ipsa Fundatorum intentione, qui bona Ecclesiæ, & Monasteriis dederunt, non luxûs, & fovendæ licentiæ vitæ causâ, violatis observantiæ regularis, repagulis; sed ad DEI cultum, & salvificam fidem in animabus fidelium conservandam, & propugnandam, nec etiam aliter in eorum proprietatem transivere istiusmodi bona, nec ullis etiam antecessorum decretis, si quæ in hoc casu forent in contrarium, successores Pontifices obstringi poterant, ut manifestum est ex c. *Novit ille* 13. de Judic. & passim alibi.

Not. 9. Per suppressionem beneficiorum intelligi eorum extinctionem, vel reductionem ad minorem numerum, quando redditus adeò tenues sunt, ut non sufficiant decenti Beneficiatorum sustentationi; unde, si beneficii redditus omnes ad alios usus Ecclesiasticos destinantur, beneficium penitus supprimitur, seu extinguitur, & totaliter desinit, nec propterea sine debito caret, cum exinde alii Ecclesiarum Ministri, redditibus suppressarum præbendarum aucti, ad DEI servitium magis amentur, & divina ministeria ex-

tius

Quibus persolvantur, ut notatur in Tridentin. Sess. 24. de Reformatione cap. 15. Hanc beneficiorum suppressionem fieri posse à summo Pontifice ex justa, & rationabili causa, extra dubium est; eam etiam ab Episcopis fieri posse ex justa causa, colligitur ex cap. *Constitutus*, 8. de Constitutione ubi Primitiarius in Tullensi Ecclesia, communi assensu Canonicorum, suppressus fuit, accedente deinde confirmatione Sedis Apostolicæ; cui etiam favet Trident. Sess. 24. de Reformatione cap. 15. concedens, in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, in quibus frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ, simul cum distributio-

nibus quotidianis, cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia (non tamen regularia) unire; vel, si hæc ratione provideri non possit, aliquibus ex iis *suppressis* cum patronorum consensu, si de jure patronatus Laicorum sint; quarum fructus, & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciores numerum reducere; qualis porro solennitas in ejusmodi suppressionibus, de jure, observari debeat, & causæ justitiæ colligi cum proportionem potest ex dict. de benefic. unione, dismembratione, & sectionibus.

QUÆSTIO XIII.

IN TIT. XIII. DE REBUS ECCLESIAE ALIENANDIS, VEL NON.

Quoniam alienatio rerum per contractum fit, & tum iste, tum plures ex titulis sequentibus de hac materia tractant; antequam ad singulas dictorum titularum materias descendamus, aliquid, de *Contractibus in genere* præmittendum est; postquam libro 1. titulo 35. de pactis actum est, quæ, tanquam aliquid heperius, seu universalius, dicuntur de Contractibus, strictè sumptis.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Contractus?

993 **C**ontractus dupliciter accipi potest; minus strictè, prout convertitur cum pacto, & definitur: *duorum, vel plurium in idem placitum consensus*; in qua contractus acceptio non importatur obligatio *mutua* Contrahentium ad invicem; & hoc sensu idem est, ac *pactum*, prout diximus Lib. 1. tit. 35. si autem *Contractus* sumitur strictè, plerumque dicitur, *utroque* obligatione; quam descriptionem dicunt communiter, non esse *formalem*; sed *per effectum*; cum contractus, non *formali-*

Tom. III.

ter, sed *causaliter* sit obligatio. Ceterum *contractus* apud Latinos (ut notat Azor tom. 3. lib. 6. cap. 1.) dicitur à *contrahendo*, quia duo, vel plures simul ad unam obligationem secum consensum trahunt. Unde apud Theologos, & Juristas (ut notat Molina tom. 2. disp. 252. ad finem) contractus dicitur, *quasi tractus voluntatum diversarum in idem, ad dominium transferendum; aliquamve obligationem efficiendam, aut dissolvendam; nomine contractus latissimè accepto.*

Dixi: *nomine contractus latissimè accepto*; nam *contractus* (teste Sylvestro, V. eodem. quæst. 1.) tripliciter sumitur. 1. *latissimè*, & improprie pro quocunque pacto, sive ex eo nascatur obligatio utriusque partis, sive alterius tantum, sive nullus; in qua acceptio *donatio* incipiens à traditione, eo ipso, quod acceptata est, vocatur *contractus*, ut deducitur ex *L. si donationis*. Cui quod metus causa, & tamen ibi solum datur utriusque partis consensus, & neutrius obligatio cum res statim traditur; sumitur secundo *latè*, & minus proprie pro omni pacto, ex quo resultat obligatio,

Gg tio,